

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3380

Vragen van het lid **Slootweg** (CDA) aan de Minister van Financiën over *het bericht «Griekenland gaat staatsschuld eerder aflossen als gebaar naar beleggers»* (ingezonden 17 juli 2023).

Antwoord van Minister **Kaag** (Financiën) (ontvangen 21 augustus 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Griekenland gaat staatsschuld eerder aflossen als gebaar naar beleggers»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe kijkt u aan tegen de voorstellen van Griekenland?

Antwoord 2

Zoals ik de nieuwberichten begrijp is Griekenland voornemens om een deel van de bilaterale leningen die het land onder de zogenoemde *Greek Loan Facility* (GLF) van de lidstaten van de eurozone verkreeg, vervroegd af te lossen. Het is een positief signaal dat Griekenland een deel van de bilaterale schuld aan de eurozonelanden vervroegd wil aflossen en daarmee versneld een groter deel van de staatsschuld eigenstandig op de financiële markten zal financieren. Het past ook in het bredere beeld dat Griekenland op de goede weg is met de uitvoering van hervormingen en prudent begrotingsbeleid. In de afgelopen jaren loste Griekenland de schuld aan het Internationaal Monetair Fonds en ook een deel van de GLF reeds vervroegd af². Vooralnog hebben de Europese instellingen en de lidstaten voor zover ik kan overzien nog geen officieel verzoek voor de vervroegde aflossing ontvangen. Bij vervroegde aflossing van een deel van de financiële steun die sinds 2010 is ontvangen moet toestemming worden gevraagd om de overige steun, verleend door het EFSF en het ESM, niet naar rato ook vervroegd af te lossen. Uw Kamer wordt daarover zoals gebruikelijk geïnformeerd.

¹ Fd.nl, 5 juli 2023; <https://fd.nl/bedrijfsleven/1481307/griekenland-gaat-staatsschuld-eerder-aflossen-als-gebaar-naar-beleggers>.

² Verslag Eurogroep Ecofin 6-7 december 2021, Kamerstuk 21 501-07, nr. 1804.

Vraag 3

Zou de beoordeling door de kredietbeoordelingsbureaus niet onderdeel moeten worden van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP)?

Antwoord 3

Daar is naar mijn mening geen noodzaak toe. De beoordelingen over de risico's voor de houdbaarheid van de overheidsschuld die reeds door de Europese Commissie worden opgesteld en in het kader van de voorgestelde hervorming van het SGP een rol zullen krijgen in de Europese begrotingsregels zijn gebaseerd op een brede en diepgaande analyse van de uitdagingen voor de overheidsfinanciën van elke lidstaat. Op basis daarvan kunnen ook cijfermatige landspecifieke uitgavenpaden worden vastgesteld waarop in het toekomstige SGP kan worden getoetst. De beoordeling van kredietbeoordelingsbureaus voegt daar in mijn ogen geen waarde aan toe.

Vraag 4

Geeft de situatie in Griekenland niet aan dat het belangrijk is om een geloofwaardige afbouw van overheidsschulden te hebben in plaats van te koersen op een anticyclisch beleid in het nieuwe SGP?

Antwoord 4

Schuldafbouw en anticyclisch beleid sluiten elkaar niet uit. Anticyclisch beleid draagt ertoe bij dat in een economische neergang bezuinigingen geen onnodige permanente schade toebrengen aan de economie van een lidstaat. Bij echt anticyclisch beleid zal in tijden van economische voorspoed de schuldquote bovendien extra snel dalen, omdat budgettaire meevallers niet kunnen worden benut voor hogere uitgaven of voor belastingverlagingen. Symmetrisch anticyclisch begrotingsbeleid, dus zowel in slechte als goede tijden, is daarom van groot belang. Een geloofwaardige afbouw van hoge overheidsschulden is naar de mening van dit kabinet nodig om ervoor te zorgen dat alle lidstaten voldoende buffers opbouwen om zelf crises op te vangen en ook om in een economische neergang de automatische stabilisatoren volledig te kunnen laten werken. Met de sterkere focus op de middellange termijn zoals nu voorzien wordt voor het SGP in de toekomst is het mogelijk om beide, dus zowel geloofwaardige afbouw van hoge overheidsschulden als anticyclisch beleid, te realiseren.

Vraag 5

Bent u bereid om het Griekse beleid tot voorbeeld te maken voor Italië, Frankrijk, Spanje en Portugal?

Antwoord 5

Het is moeilijk om de ervaringen van het ene land zondermeer toe te passen op andere landen. De drastische budgettaire ombuigingen en de zeer negatieve economische ontwikkeling in Griekenland in de periode 2009–2016 zullen andere landen bij voorkeur bespaard blijven. Het bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking in Griekenland was vorig jaar nog altijd slechts iets groter dan het niveau van twintig jaar eerder. Hoewel de economische groei sinds 2016 weer in de buurt ligt van het gemiddelde van de eurozone en de Griekse economie snel herstelde van de Covid-crisis, is de economische schade die na 2009 ontstond nog steeds niet hersteld. Tegelijkertijd is de ervaring van Griekenland natuurlijk wel belangrijk om mee te nemen naar de toekomst toe. Het laat namelijk zien dat via het doorvoeren van structurele hervormingen, in zowel de begroting als de economie, het uiteindelijk mogelijk is om tegelijkertijd economisch te groeien en toch een substantieel primair overschot op de begroting te realiseren en daarmee de schuldquote snel te laten dalen. Daarbij merk ik graag op dat ook Portugal in dat opzicht sinds 2014 een positief beeld heeft laten zien, met een combinatie van economische groei en sinds 2016 een snelle afbouw van de schuldquote (ruw onderbroken door de Covid-crisis). Ook voor Portugal zijn de vooruitzichten op deze vlakken relatief goed.